

Vergaderjaar 2021–2022

35 856

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: De EU-strategie inzake vrijwillige terugkeer en re-integratie

D

BRIEF VAN VICEVOORZITTER ŠEFČOVIČ VAN DE EUROPESE COMMISSIE EN LID JOHANSSON

Aan de Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/ JBZ-Raad

Cc: Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 30 september 2021

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar advies over de mededeling van de Commissie over de EU-strategie inzake vrijwillige terugkeer en re-integratie {COM(2021) 120 final}.

De EU-strategie inzake vrijwillige terugkeer en re-integratie is een van de initiatieven die in het migratie- en asielpact werden aangekondigd. Zij draagt bij tot de algemene aanpak van het pact, die erop gericht is een systeem op te bouwen om migratie op alle fronten in goede banen te leiden. Wil dit systeem werken, dan moeten degenen die niet het recht hebben om in de EU te blijven, ook daadwerkelijk terugkeren. Het pact effent daarom de weg voor een gemeenschappelijk EU-systeem voor terugkeer, dat krachtiger structuren binnen de EU combineert met doeltreffender samenwerking met derde landen op het gebied van terugkeer en overname. In deze context is de Commissie van mening dat vrijwillige terugkeer kan bijdragen tot humane en waardige terugkeer, aangezien deze beter wordt aanvaard door zowel de repatrianten als de betrokken derde landen, waardoor terugkeerprocedures en samenwerking op het gebied van overname gemakkelijker worden. Bovendien wordt vrijwillige terugkeer over het algemeen als kosteneffectiever beschouwd dan gedwongen terugkeer en helpt vrijwillige terugkeer, vooral in combinatie met succesvolle re-integratiesteun, remigratie naar de Europese Unie te voorkomen.

De Commissie en de lidstaten hebben uitgebreide ervaring met het verlenen van bijstand aan illegaal verblijvende onderdanen van derde landen met programma's voor vrijwillige terugkeer en re-integratie. Deze programma's zijn een belangrijk onderdeel van het instrumentarium van

de nationale autoriteiten om te zorgen voor een doeltreffender terugkeerbeleid. De strategie bouwt ook voort op de lessen die in de loop der jaren zijn getrokken uit terugkeerprogramma's zoals het Europees netwerk voor terugkeer en re-integratie en op de uitgebreide ervaring die is opgedaan met partners zoals de Internationale Organisatie voor Migratie. De afgelopen jaren is het belang van deze programma's toegenomen en is vrijwillige terugkeer en re-integratie een belangrijk onderdeel geworden van het terugkeerbeleid van de EU en de lidstaten. Het aandeel van vrijwillige terugkeer uit de EU is ook geleidelijk gestegen van 20% in 2015 tot 27% in 2019, al zou er nog ruimer en doeltreffender gebruik van kunnen worden gemaakt.

Ondanks de resultaten van de afgelopen jaren zijn de nationale programma's voor begeleidde vrijwillige terugkeer en re-integratie in de EU versnipperd en dit leidt tot een aantal problemen. In de strategie worden deze problemen in kaart gebracht en wordt in antwoord daarop een reeks maatregelen voorgesteld in het kader van zeven pijlers, waarin de interne, externe en operationele aspecten van vrijwillige terugkeer en re-integratie worden samengebracht. De voorgestelde maatregelen zijn gericht op het vergemakkelijken van een doeltreffende coördinatie tussen alle belanghebbenden, het verbeteren van het juridische en operationele kader en van de kwaliteit en consistentie van de steun, het ondersteunen van de vrijwillige terugkeer en re-integratie van doorreismigranten in derde landen vóór hun aankomst in Europa, het coördineren van het gebruik en het maximaliseren van het effect van EU-middelen, en ten slotte het bevorderen van de duurzaamheid van de terugkeer en re-integratie door de eigen inbreng te vergroten van de landen die verantwoordelijk zijn voor de overname en re-integratie van hun burgers. In deze context zal Frontex een centrale rol spelen bij de ontwikkeling van een gemeenschappelijk EU-terugkeersysteem en bij de uitvoering van de strategie. Door de ervaring die Frontex heeft opgedaan en de inspanningen die het de afgelopen jaren heeft geleverd, ligt het voor de hand dat Frontex de operationele tak van het terugkeerbeleid van de EU wordt.

Voortbouwend op de lessen die zijn getrokken uit de bestaande programma's en op basis van een nieuwe alomvattende beleidsaanpak inzake vrijwillige terugkeer en re-integratie, is de Commissie van mening dat de strategie het gemeenschappelijke EU-systeem voor terugkeer over de hele linie doeltreffender zal maken. Door de oude, versnipperde aanpak te overstijgen biedt de strategie instrumenten en noodzakelijke richtsnoeren om het aantal gevallen van vrijwillige terugkeer uit de EU te doen toenemen, de samenhang tussen bestaande en toekomstige regelingen en initiatieven te bevorderen en de duurzaamheid te verbeteren door de capaciteit en de eigen inbreng van derde landen te vergroten.

Om de resultaten van de verschillende onderdelen van de strategie te meten, is een goede monitoring en evaluatie noodzakelijk. De Commissie, de lidstaten en andere belanghebbenden zullen regelmatig de resultaten van de projecten evalueren om de doeltreffendheid ervan te verbeteren. Diverse instrumenten die deel uitmaken van de strategie, met name de inventaris van terugkeer- en re-integratiebijstand en het instrument voor re-integratiebijstand, zullen bijdragen tot het verzamelen en verwerken van gegevens en statistieken in dat verband.

Met betrekking tot de vraag van de Eerste Kamer over gedwongen terugkeer wil de Commissie benadrukken dat zij deze beschouwt als een belangrijk onderdeel van het gemeenschappelijke EU-systeem voor terugkeer, net als vrijwillige terugkeer. In de mededeling «Verbetering van de medewerking inzake terugkeer en overname in het kader van een

eerlijk, doeltreffend en alomvattend EU-beleid inzake migratie»¹ heeft de Commissie de belangrijkste bestaande problemen op het gebied van terugkeer en overname geanalyseerd en de maatregelen vastgesteld om alle gevallen van terugkeer te bevorderen, door middel van doeltreffende gemeenschappelijke regels en procedures die de eerbiediging van de grondrechten van onderdanen van derde landen zonder verblijfsrecht waarborgen, en versterkte samenwerking met derde landen op het gebied van overname.

De Commissie is het ermee eens dat de kosten van irreguliere migratie niet alleen op basis van terugkeerkosten kunnen worden uitgedrukt, aangezien ook sociale, economische en andere overwegingen een zeer belangrijke rol spelen. Vanwege de complexiteit en verborgen aard van het verschijnsel is er echter geen alomvattende analyse van de kosten van irreguliere migratie beschikbaar. Voorts is het belangrijk om in overweging te nemen dat de EU-strategie inzake vrijwillige terugkeer en re-integratie niet is ingegeven door financiële overwegingen, maar door de noodzaak om het gemeenschappelijke terugkeersysteem van de EU doeltreffender te maken en ervoor te zorgen dat het op efficiënte en humane wijze functioneert. Een terugkeersysteem dat werkt, zal bijdragen tot het verminderen van de kosten van irreguliere migratie.

De Commissie hoopt dat zij met deze toelichting voldoende is ingegaan op de door de Eerste Kamer aan de orde gestelde punten en zij kijkt ernaar uit de politieke dialoog in de toekomst voort te zetten.

M. Šefčovič
Vicevoorzitter

Y. Johansson
Lid van de Commissie

---

¹ COM(2021) 56 final.